

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermanni Conringii De Pace Civili Inter Imperii Ordines Religione Dissidentes Perpetuo Conservanda Libri Duo

Conring, Hermann

Francofurti ; Lipsiae ; Wittebergae, 1680

Ad X. Sententiae probabilitas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9585

tholica habeat in Imperio, quod Officium Cæsaris sit in eo, jure afferendo tuendoque, liberè & solidè exposuerunt. Non hinc fluxerunt infausti successus, sed ex victoriarum abusu, divitum luxu, perfidiâ, & partim desidiâ vel imperitia, pulcherrimarum occasionum neglectu, commeatum rerumque necessariorum nulla provisione, quæ res plures exercitus consumpserunt, quàm hostis cadere potuisset; licentia item militari neglecta nec audita, per quam justissimum bellum in publicum latrocinium degeneravit, aliis denique causis, quas non perinde explicare atque cogitare fas est.

Ad X.

Sententia probabilitas.

Resp. I. *non esse sententiam, sed opinionem*, nullâ ratione Theologica, neque auctoritate legitima, sed præjudiciis ex Pace Religionis conceptis male nixam Rationes allatas veritatis larva detracta falsitatis convicimus Auctoritatem, si qua ostenditur, elidit auctoritas Summorum Pontificum, SS. Patrum & DD. qui ante Pacem Religionis scripserunt. *Neque postea quisquam Theologus produci potest*, qui condiciones ejusmodi Pacis examinaverit & scripto publico probaverit. Præcipuas egregiè refellit *Cardinalis Hosius* in suo ad Paulum IV. responso, quem secutus est *Antonius Possevinus* in Ep. ad Stephanum Regem Poloniæ: Libertatem Religionis Statibus Imperii in dicta Pace concessam, veluti illicitam operosè refutat *Franciscus Burkardus* Archi Episcopalis & Electoralis quondam Colonia Cancellarius, in *Autonomia Germanica*, to. 2. quæst. 3. principali.

Eandem Pacem Religionis damnat, ejus nomine licet non expresso *Martinus Becanus* in Manuali ejusq; Compendio lib. 5. cap. 16. num. 1. *Hac duo distincta sunt. 1. Princeps Catholicus concedit suis subditis ut fiant hæretici, vel introducit hæresin, vel introductam confirmat & ratam habet, vel alio quocunque modo positive in eam consentit, & cooperatur.* Princeps Catho-

cus

cus concedit suis subditis, ut fiant hæretici, vel introducitur hæresis, vel introductam confirmat & ratam habet, vel alio quocumque modo positivè in eam consentit & cooperatur. Princeps Catholicus solum permittit, seu tolerat hæreticos in sua Provincia. Princeps nullo modo licitum est: quia hæresis est peccatum, & quidem majus peccatum, quàm furtum, homicidium, adulterium. At Princeps nullo modo potest concedere suis subditis, ut fiant fures, homicidæ, adulteri, neque potest introducere ejusmodi peccata in suam provinciam, neque introducta confirmare & rata habere, neque alio quocumque modo positivè in ea consentire & cooperari. Ergò idem de hæresi dicendum est. Nemo dubitat. Atqui per Pacem Religionis conceditur Statibus & subditis Imperii, ut auctoritate Juris publici fiant hæretici: per eandem Cæsar Statusque Catholici Protestantes in hæresi introducenda juvant: ejus introductionem ratam habent: aliisque modis positivè in eam consentiunt & cooperantur, uti hæcæus demonstratum est. Ergò secundum Becanum nemo dubitat, Pacem Religionis, & quamvis ei similem, quaque illa confirmatur, esse illicitam, Neque hic autor in contrarium nisi injuria allegari potest. Altera enim permissio, de qua postea agit, quamque admittit, non est nisi primi & secundi generis.

Tannerus cum neque affirmet, neque neget, pro neutra parte stat. Alii autores qui permissionem hæresis, ejusque permissionis pactum licitum putant, nullâ adhibitâ distinctione, vel de permissione primi & secundi generis intelligi debent, vel hæc distinctione non observata in errorem lapsi sunt.

Quod contigit autoribus compositionis Pacis. Non attentâ enim multiplici cooperatione, aliisque vitiis, quibus PAX Religionis laborat, eam specie licitæ permissionis decepti, excusarunt: inter Jurisconsultos tamen non Theologos nomen suum professi. Sed nihil præsidii est in hoc libro, tum quia præcipuus autor, testimonio fide digno, hanc pro Pace Religionis sententiam ante mortem retractasse comperitur; tum quia alius Vir præstantissimus, ejus laboris pars non pauca, asserit, sibi semper visum

visum: non posse perpetuitatem Ecclesie Catholicae propriam, hæresis per pactum perpetuum & absolutum quale in Pace Religionis continetur licite concedi; tum denique, quia ob aliquot ejusmodi de memorata Pace assertiones gravem in Liber Romæ censuram subiit, teste Reverendissimo in Christo Patre ac Domino, D. Sebastiano, Episcopo Adramytteno, Cathedralis Ecclesie Augustanæ Suffraganeo & Canonico, qui Romæ fuit Legatus Illustrissimi Episcopi Augustani, cum is liber eò perlatus est.

Resp. II. Etsi mens nostra non sit, seu Principes seu Theologos contrarium sentientes condemnare; utpote quos credamus bonâ fide in re tam arduâ, neque satis antehac explicata, excusari posse, sciamus quæ gloriosum Martyrem Cyprianum cum suis collegis de Baptismo Hæreticorum longè aliter sensisse, quàm Fides Catholica permittat, eumque hunc quasi nævum candidissimi sui pectoris cooperuisse ubere charitatis: dum unitatem Ecclesie toto orbe crescentis & copiosissimè defendit, & perseverantissimè tenuit vinculum Pacis, ut ait S. Aug. ep. 48. Non possumus tamen, quæ principia juris naturalis ac divini à puero audivimus, & ex Scripturis, SS. Patribus, solidaque Theologia hausimus, non loqui, neque consulti aliter quàm secundum ea respondere.

Resp. denique III. Ea quæ adversus Pacem, quam desiderant Protestantes, protulimus ac respondimus, recte Scholastica dici, id est vere Theologica: ex propriis nempe Christianæ Theologiæ, quæ in Scholis tradi deberet, fundamentis, Scripturarum, SS. Potrum, Summorumque imprimis Pontificum sensu & exemplo derivata. Quæ cum seponuntur, quid Theologus ex Theologia producturus sit, aut quam Christianus conscientie regulam secuturus, non apparet.

Non sunt verò argumenta nostra convitio inanis speculationis, quo docentium, non suo vitio, Theologia sæpius infamatur, obnoxia. Hæc enim principia,

Non esse lucrum mundi quærendum cum detrimento animæ;

Non

- Non esse facienda mala, ut veniant bona;
- Non licere cooperari malo seu directè seu indirectè;
- Non exæquandam esse hæresin veræ Fidei;
- Non compellendum quenquam ad ruinam spiritualem;
- Non usurpandam potestatem non suam, sive incompetentem;
- Non violandum officium & juramentum;
- Non agendum frustratorie seu fallaciter;
- Non discedendum à sententia Veteris Ecclesiæ, SS. PP. Summorumque Pontificum:

Praxin Christianæ vitæ & Theologiæ continent. Ab his qui recedit, praxin peccandi, & tandem à verâ fide deficiendi aut docet aut discit. Hæ sunt Theses, quas ad hypothesin (conditionum Pacis à Protestantibus desideratæ singillatim explicatarum) revocavimus: dicta principia per eas apertissimè violari demonstrantes. Quæ si in hæc materiâ contemnimus, nihil causæ est, cur in aliis ea sequamur.

Nec quisquam dixerit: hæc si sciant Protestantes, nullam Pacem inibunt. Istud enim ipsum fidei & Catholicæ veritatis profitendæ præceptum, ejusque implendi tempus est, ut eum inimici Crucis hæresin dignitate, defensione, libertate, perpetuitate veræ fidei exæquari volunt, eaque in ejus contemptum postulant, quæ eidem adversari sciunt, constanter abnuamus.

Certè Lutherani & Calviniani Principes, non credunt Religioni Catholicæ libertatem, qualem ipsi postulant pro suis sectis, à se in suis ditionibus salvâ conscientiam ullo casu posse permitti. Quod sapienter in sua protestatione Status Catholici Hungariæ admonuerunt. Quo autem jure nos concedimus falsitati, quod ipsi negant veritati?

Nec denique causentur Pseudopolitici & Theologi hæsterni, necessariam nunc esse ejusmodi Pacem Religioni & Imperio. Nihil necessarium vel utile putat Christianus, quod non idem sit licitum & honestum. Verissimè dixit Cicero lib. 3 de Officiis, *homines pervertere ea quæ sunt fundamenta natura*

cum utilitatem (imò & necessitatem) *ab honestate sejungunt*. Indignum est arbitrari, necessitatibus publicis, quas plerasque ipsi fecimus aut facimus, non posse aliter subveniri, quam dispendio Religionis, pro quâ omnia dispendia subeunda forent.

Fiat sanè *PAX*, sed licita: nullâ cooperatione cū hæresi, nullâ caritatis Dei & proximi, nullâ denique juris non sui, & officii sui violatione infamis. Noverint Protestantes sectam suam tolerari, Catholicæ autem Religionis æquari non posse nec debere. Id nisi agimus, *non ita confitemur Christum coram hominibus; ut digni simus, quos ipse confiteatur coram Patre suo, qui in cælis est.* Matth. 10. v. 32.

Nunquam deerit Divina Majestatis auxilium Principi, causam illius fideliter agenti. Quod si maximè tanta vis, tantus etiam esset furor multitudinis, ut sine discrimine ipse Christiani Regis Officio fungi non possit, si cuiquam alteri, sibi maximè Principes dictum existimare debent: Nolite timere eos, qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere; sed potius timete eum qui & animam & corpus potest perdere in gehennam. Hunc qui timet, mortalium timet neminem, nam & defensum iri se illius protectione non dubitat, si sic illi visum fuerit expedire. Hæc si fortè minus defendatur, ut effugiat supplicia majora, non gravatim perferet minora; cum præsertim certo persuasum habeat, illa tantis æternæ gloriæ præmiis iri compensatum, ut eorum contemplatione suus cuique spiritus vilis esse debeat. His verbis Cardinalis Hosius, excusationem FERDINANDI I ex prætensâ necessitate condendæ Pacis Religionis petitam refutavit. Quibus nihil præterea adjiciendum putamus.

SECTIO VI.

Doctrina hæctenus tradita de Pace cum hæreticis
in certas Regulas redigitur.

Licet